

**Бандура В.О., Кочешков А.С.**  
**(КПІ ім. Ігоря Сікорського, м. Київ)**  
**ЙОСИП МАРШАК – ВЕЛИКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЮВЕЛІР**  
**E-mail: asko@iff.kpi.ua**

Йосип Абрамович Маршак – великий український ювелір останньої чверті XIX – початку XX ст., засновник і власник найбільшої Фабрики художньо-ювелірних виробів Південно-Західного краю, яка займала чільне місце серед визначних ювелірних підприємств Російської імперії [1, 2].

День народження торгової марки «І. Маршакъ» 2 травня 1878 року був найщасливішим днем у житті сільського хлопця, який народився в багатодітній сім'ї на Київщині і який з 14 років, як учень ювелірної майстерні, володіючи явним художнім хистом, мріяв відкрити власну ювелірну майстерню. До мрії йшов довгі 10 років через навчання на звання майстра, добування спеціального дозволу ремісничої управи цехів на виробництво золотих і срібних предметів саме в столиці губернії – Києві, з власним клеймом яке було підтверджено міською владою (рис. 1).



Рис. 1. Клейма фірми Маршака і міські клейма Києва [3]

І, нарешті, відкрив власну майстерню на Подолі.

Через рік майстер переїжджає в більш респектабельне місце – Хрещатик, 4, винайнявши у швейцарця Верле, який продавав годинники, дві кімнати (безпрограшний маркетинговий хід – розмістити новий бізнес біля відомого і популярного). Якість і хороший сервіс швидко зробили ім'я новому ювеліру – щорічно кількість індивідуальних замовлень зростала.

За перші чотири роки в майстерні Маршака було виготовлено 7 фунтів прикрас із золота (1 фунт = 409 грамів), а вже у 1896 році – 7 пудів золотих виробів [2].

За майже 30 років роботи ювелірні вироби фабрики І. Маршака були нагороджені: медаллю і почесним дипломом на Всесвітній виставці в Чикаго

(1893 р.), золотою медаллю на Всесвітній виставці в Антверпені (1894 р.), Срібною медаллю на Всесвітній виставці в Парижі (1900 р.), Золотою медаллю на Всеросійській виставці ювелірних виробів в Санкт-Петербурзі (1902 р.), вищою нагородою «Гран-Прі» на виставці в Льєжі (1905 р.). Крім того, фабрика має багато подяк від урядових і громадських організацій.

Життя Йосипа Абрамовича обірвалося в липні 1918-го, через важку хворобу. Сини Олександр і Володимир працювали разом з батьком, а після його смерті намагалися продовжити справу за кордоном (сім'я Маршака змушена покинути батьківщину). Однак виробництво відродити не вдалося, тільки магазин в Парижі. Успадкувавши секрети майстерності свого батька Йосипа, Олександр створює унікальні речі в дусі свого часу і навіть завойовує численні нагороди на салоні «Арт-деко» в 1925 році. Але Друга світова війна ставить під загрозу подальше існування ювелірного дому. Нові компаньйони – талановитий художник Олександр Дірінжер і менеджер з тонким смаком Жак Верже – рятують справу. Фірма пропонує своїм клієнтам шикарні новаторські вироби (рис. 2).

В даний час всі вироби малюються, розробляються і робляться повністю в Парижі.



Рис. 2. Сучасні вироби фірми Маршака [4]

#### Література:

1. [http://skurlov.blogspot.com/2011/09/blog-post\\_05.html](http://skurlov.blogspot.com/2011/09/blog-post_05.html)
2. Сапфірова Н.М. Організація виробництва й торговельної діяльності на ювелірній фірмі Й. Маршака // Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури. – №36, 2016. – С.245-253.
3. Постникова-Лосева М.М., Платонова Н.Г., Ульянова Б.Л. Золотое и серебряное дело XV- XX в.в. – М.: «ЮНВЕС», «ТРИО». – 1995. – 376 с.
4. <https://oringo.com.ua/novosti/jewel-travel-kiev-iosif-marshak>.